

PÁTZAY PÁL MUNKÁSSÁGA

Pátzay Pál 1896. szeptember 17-én született Kapuváron. Apja Pátzay József megyei tisztviselő és földbirtokos volt, anyja Szvetelszky Iлона. Nevelésében fontos szerepet játszott a nagy műveltségű anyai nagynéni, Szvetelszky Magdolna. 1912-14- között a Képzőművészeti Főiskolán Radnai Béla növendéke volt. Az első világháború kitörés emiatt tanulmányait félbe kellett szakítania. 1914-ban Nagybányán életre szóló barátságot kötött Feneczy Bénivel és Noémivel. 1915-ben-ben Kassák Lajos a Tett és a MA c. folyóiratokban közölte szobrainak reprodukcióit, felkérte a Tett folyóirat 1915. december 1-i számának címlaprajzát. 1928-30. között a gróf Klebelsberg Kunó vallás- és közoktatási miniszter által alapított római Collegium Hungaricum nevű magyar intézet ösztöndíjasa volt. 1931 februárjában a római tanulmányokról való beszámolóként közös kiállítást rendezett Aba Novák Vilmos festőművésszel az Ernst Múzeumban. Ennek alapján a Szinyei Merse Pál Társaság tagjául választotta és Szinyei-díjjal tüntette ki. 1931 május-júniusában a Nemzeti Szalon „Római magyar művészet” című kiállításán Dada című szobrával szerepelt, decemberben megkapta a főváros Ferenc József jubileumi díját. 1935-ben a III. Nemzeti Képzőművészeti Kiállításon Koszta József festőművésszel együtt állami kis aranyérmert kapott. 1937-ben a M. Kir. Kereskedelem- és Közlekedésügyi Miniszter megrendelésére a párizsi világkiállítás magyar pavilonjához elkészítette Szent István király című, négy méter magas hársfa szobrát. A művet Diplome d'Honneur oklevéllel jutalmazták. 1940-ben a Kisfaludy Társaság a 10-es huszárok emlékművéért Greguss-éremmel tüntette ki, s meghívta tagjai sorába. 1945-ben a Magyar Képzőművészeti Főiskola professzorává nevezték ki. 1950-ben addigi életműve elismeréseként Kossuth-díjjal tüntették ki. 1952-ben a Magyar Népköztársaság kiváló művésze címet kapta. 1965-ben másodszor kapta meg az életműve értékeit elismerő Kossuth-díjat. 1976-ban, 80. születésnapján a Magyar Nemzeti Galéria gyűjteményes kiállításon mutatta be életművét. Ekkor ajándékozta köztéri műveinek gipsz mintáit szülővárosának, Kapuvárnak, kiegészítve a kispasztikákkal, személyes írásos dokumentumokkal és használati tárgyakkal. 1979. szeptember 14-én hunyt el.

Pátzay életműve szűkebb és bővebb természetű esztendőkről tanúskodik. Életének hetedik évtizedében különösképpen termékenyvé vált: ez az időszak elsősorban nagyméretű munkákban bővelkedik. Ekkor keletkezett a két operaházi szobor (Verdi és Gounod), Munkácsy Mihály emlékműve, a költői szépségű Kodályné síremlék, a Szukarno indonéz elnök megrendelésére mintázott két szobor is.

Alkotásai közül néhány: Ifjúság, Fiúakt, Korsót vivő lány, Fésülködő lány, Női fej, Bernáth Aurél, Apolstolok, Nővérek, Dunai szél, Halászeány, Pázmány Péter-érem, Huszáremlékmű, Sarlós lány, Kenyérseggő, Kígyóölő, Integető, Lenin, Sportlovas, stb.